

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.355/2022/8.

A felperes:

I. rendű felperes: I. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme)

II. rendű felperes: II. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme)

IV. rendű felperes: IV. r. felperes neve (I. r. felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Erdélyi Leonóra ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Pozderka és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pozderka Gábor ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Kártérítés és sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Gyulai Törvényszék 5.P.20.165/2020/105/II.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 5.P.20.165/2020/123.

R É S Z Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja azzal, hogy mellőzi az alperes elsőfokú eljárási illetékfizetésre kötelezését.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 85 500 (nyolcvanötezer-ötszáz) forint elsőfokú illeték, valamint 160 000 (egyszázhatvanezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a IV. rendű felperesnek 95 250 (kilencvenötezer-kettőszázötven) forint másodfokú eljárási költséget.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A néhai személy 1 neve korábbi III. rendű felperes és II. r. felperes neve II. rendű felperes házastársak voltak. I. r. felperes neve I. rendű és IV. r. felperes neve IV. rendű felperesek az ő gyermekeik. A család 2017-ig Magyarországon, település neve községben élt. A II. rendű felperes gazdálkodott, felesége, a néhai III. rendű felperes a háztartást látta el. Zavartalan családi életet éltek. 2017. évben az I. rendű felperes a egyetem neve hallgatója volt, a IV. rendű felperes végzős gimnazista, a testvérek között szeretetteljes, szoros kapcsolat állt fenn.

[2] A felperesek 2017. december 22-én rokonlátogatásra indultak gépkocsival ország 1 neve, azonban útközben az M0-s autópályán közlekedési balesetet szenvedtek. A II. rendű felperes műszaki hiba miatt leállósávban leállította a gépkocsit. Az I. és a II. rendű felperesek kiszálltak. Az I. rendű felperes a gépkocsi jobb oldala és a szalagkorlát között volt, amikor egy másik autó vezetője saját gépkocsijával az autópályán közlekedve megcsúszott, a szalagkorlátnak ütközött, majd tehetetlenül sodródva a felperesek leállósávban parkoló gépkocsijának ütközött, melynek következtében az I. rendű felperes a két gépkocsi közé szorult, súlyos végtagi és fejsérüléseket szenvedett. Édesanyja, a III. rendű felperes és húga, a IV. rendű felperes a történeteket a gépkocsiból nézte végig. A IV. rendű felperes mindvégig a

bátyja mellett volt, amíg a mentők a helyszínre érkeztek, beszélt hozzá, és tőle telhetően megpróbált segíteni rajta. Az I. rendű felperes erősen kivértett, eszméletlen állapotban szállították kórházba.

[3] Az I. rendű felperes mindkét alsó végtagja súlyosan megsérült, a jobb lábát amputálni kellett, a bal térdízületben maradandó mozgáskorlátozottsága alakult ki, emellett súlyos fejsérülés is érte. A baleset után mintegy két hónapot töltött Magyarországon kórházban, hosszabb ideig kómában, illetve életveszélyes állapotban volt. Ezalatt különböző orvosi beavatkozásokat hajtottak rajta végre. Amikor két hónap elteltével annyira felépült, hogy a kórházból elbocsáthatták, néhány napig a szülők település nevei otthonukban ápolták, majd kb. három hétig komplex kórházi rehabilitációban részesült település 2 neve. Újabb három hétig otthon a szülők ápolták és gondozták, a testvére, a IV. rendű felperes is részt vett a rehabilitációs terápiában (beszéd, számolás, figyelemösszpontosítás gyakorlása, mozgásterápia).

[4] Az I. rendű felperes rehabilitációját 2018 áprilisától ország 2 neve, majd a későbbiekben ország 3 neve folytatták, mivel svájci-magyar kettős állampolgárságára tekintettel ott egészségbiztosítási jogviszonya volt. Az I. rendű felperes 2020-ban mesterszakos diplomát szerzett a egyetem neven, majd ország 3 neve teljes állásban elhelyezkedett. Widnau településen él a nagynénjével egy háztartásban, a mindennapi életvitelhez segítséget igényel.

[5] A IV. rendű felperes a balesetet követő évben érettségizett, majd a egyetem neven építészmérnöki tanulmányokat kezdett. Két szemeszter elvégzése után édesanyjával ország 1 neve költözött, ahol rokonaik élnek, majd az egyetemi tanulmányait ország 4 neve folytatta. A keresetindításkor a III. és a IV. rendű felperesek település 3 neve, ország 1 neve területén éltek, az I. rendű felperes lakhelyétől kb. 30 kilométerre, vele rendszeresen tartották a személyes kapcsolatot.

[6] A III. rendű felperest a balesetet követően súlyos lehangoltság jellemezte, majd 2020-ban daganatos betegséget diagnosztizáltak nála, amelynek következtében 2022 tavaszán elhunyt.

[7] A II. rendű felperes életét az határozza meg a baleset óta, hogy igyekszik a fia életét a lehetőséghez képest komfortosabbá tenni. További teher hárult rá a felesége betegsége, gyógykezelése miatt is.

[8] A per során a IV. rendű alperes pszichiátria-pszichológusi vizsgálaton esett át, mely nyomán készült igazságügyi orvosszakértői szakvélemény az alábbi megállapításokat tartalmazza: A IV. rendű felperes orvosi vagy pszichoterápiás segítséget nem vett igénybe, a mai napig is rendkívül nehezebbé esik a történekről beszélnie. Jelenleg kóros, patológiás személyiségjegyek, depresszióra utaló jelek nem jellemzik. A vizsgálat időpontjában – röviddel édesanyja halála előtt – a hangulatát az érte való aggodalom határozta meg.

[9] A baleset, leginkább a testvérével történtek, pszichikailag megviselték. Van ugyan összefüggés a baleset és a testvére iránt érzett aggodalom és a jelen lelkiállapota

között, de pszichológiai szempontból kifejezett- ok-okozati összefüggés nem állapítható meg. Édesanyja betegsége is megviselte, úgy érezte, magára maradt, egyedül hagyta a családját, hiszen az édesapja Magyarországon dolgozik, a testvére pedig segítségre szorul. A IV. rendű felperes szemléletmódja infantilis, ún. vágyteljesítő. Belső feszültségével, indulataival igyekszik megbirkózni, de az alkalmazkodás nehezített marad. Kifejezett büntudati feszültsége mögött az a vágy húzódik, hogy ő maga kerülhessen a középpontba. Konfabulációra, érzelmi taktikázásra utaló jegyek kísérhetők végig a tesztanyagában. Felszíni megnyilatkozásai mögött az apával és a bátyjával kapcsolatban nehéz, feszült érzések érhetők tetten, amelyek háttérében az áll, hogy magára hagyva, egyedül érzi magát, egyáltalán nem kap támogatást, figyelmet olyan mértékben, ahogy azt igényelné. Rosszabb pszichés, érzelmi, lelki állapotban képes feltüntetni magát, mint amilyen a valóságban.

[10] A mindennapi tevékenységeket önállóan ellátja, egyetemre jár, de édesanyja ápolása minden szabadidejét lefoglalta. A baleset óta nem tudja az egyetemisták megszokott életét élni, egyfajta áldozatszerepbe kényszerült, amit meg is erősít magában, mert nem beszél senkinek a problémáiról, inkább azt várja, hogy a környezete maga érdeklődjön és tegyen érte.

[11] Szorongásának csökkentése érdekében elsősorban pszichoterápiás megsegítés ajánlott. Ha a balesetet követően pszichológiai segítséget vett volna igénybe, ahol elfogadást, támogatást, megértést kap, a jelenlegi dinamika valószínűleg nem okozott volna számára ilyen fokú feszültséget.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[12] A felperesek az alperest, amely a károkozó gépjármű felelősségbiztosítása alapján helytállni köteles, személy szerint kimunkált, különböző összegű kártérítés és sérelemdíj megfizetésére kérték kötelezni. A bíróság a per tárgyalását a III. és a IV. rendű felperesek keresete tárgyában elkülönítette (27. sorszámú végzés). Ennek indoka az volt, hogy a bíróságnak a perfelvételt az I. és a II. rendű felperes keresete tárgyában folytatnia kellett, mert még az alkalmazandó jog tartalma nem volt teljeskörűen ismert. A III. és a IV. rendű felperesek keresete tárgyában azonban a per érdemi tárgyalásába bocsátkozott, és a bíróság megkezdte a bizonyítást. A III. rendű felperes keresete vonatkozásában ország 1 neven lefolytatandó bizonyítás (tanúmeghallgatás, okiratok beszerzése és szakértő kirendelése) iránt az illetékes osztrák bíróság megkeresése útján, míg a IV. rendű felperes keresetét illetően orvosszakértő kirendelése útján.

[13] A III. rendű felperes halála következtében a per az ő tekintetében félbeszakadt; ezt a bíróság a 2022. április 29-én jogerőre emelkedett végzésével (64. sorszám) megállapította. Ennek következtében a jelen, elkülönítéssel érintett részben a bíróság kizárólag a IV. rendű felperes keresetét vizsgálta.

[14] A IV. rendű felperes keresetében kérte, kötelezze a bíróság az alperest 3 000 000 forint sérelemdíj, továbbá 253 106 forint perköltség megfizetésére.

[15] A kereset jogalapjaként az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését a II. cikket, a VI. cikk (1) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdését, valamint a 2:43. § a) pontját jelölte meg.

[16] Arra hivatkozott, hogy a baleset sokkoló emlékképei annyira rögzültek az emlékeiben, hogy tanulási és koncentrációs nehézségei alakultak ki. Az első néhány hónapban az a kérdés gyötörte, vajon túléli-e egyáltalán a testvére a balesetet, s ha igen, milyen maradandó agyi vagy egyéb sérülésekkel kell élnie az életét a jövőben. Ezek az emlékek továbbra is visszatérnek, lelkileg gyötrik. Testvére szenvedését látni nehéz volt és ma is megterhelő, amikor őt rokkant látja.

[17] Az alperes a kereset elutasítását és a IV. rendű felperes perköltség fizetésére kötelezését kérte. Védekezésében vitatta, hogy a IV. rendű felperes tanulási és koncentrációs nehézségei a balesettel függenének össze. Kiemelte, a szakvélemény szerint a IV. rendű felperes tesztanyagában konfabulációra utaló jegyek is felfedezhetők, továbbá, hogy a baleset miatt megváltozott pszichés állapota pszichoterápiával megfelelően kezelhető lett volna, aminek elmaradása az ő terhére értékelendő.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak indokai

[18] Az elsőfokú bíróság a IV. rendű felperes keresetét elbírálva részítéletet hozott, mellyel a kereset szerint kötelezte az alperest, hogy fizessen meg IV. rendű felperesnek 15 napon belül 3 000 000 forintot sérelemdíj címén, továbbá elsőfokú perköltségben is marasztalta alperest. Kötelezte továbbá, hogy 85 500 forint arányosított elsőfokú illetéket külön felhívásra fizessen meg az államnak. További rendelkezéssel az állam által előlegezett költség megtérítésre hívta fel az alperest.

[19] A IV. rendű felperes sérelemdíj iránti keresetének elbírálását indokolva elsődlegesen idézte a Ptk. 2:42. §, valamint 2:52. § személyiségi jogokat, valamint a sérelemdíj jogintézményét szabályozó rendelkezéseit. A sérelemdíj jogalapjának vizsgálatához kapcsolódóan a bíróság abból indult ki, nem szorul külön bizonyításra, hogy egy közeli hozzátartozó olyan balesetének közvetlen részesévé lenni, ahol a balesetet szenvedett közeli hozzátartozó eszméletlenséget okozó fejsérülést, végtag elvesztés és súlyos kivérzést szenved el, önmagában olyan sokkoló, negatív élmény, amely alkalmas arra, hogy a későbbi időszak során az egészséghez való jogot sértő mentális állapotot idézzon elő.

[20] A IV. rendű felperes a per során pszichiátriai, és pszichológusi közös szakértői vizsgálaton esett át, melynek eredményét értékelve a bíróság kiemelte, a IV. rendű felperes testvéreért érzett aggodalma hosszú távon fennmaradt, negatív érzelmei tartóssá váltak. Pszichés állapota összességében nem éri el a patológiás szintet, az életminőségét azonban mindenképpen rontják személyes és családi veszteségeinek a halmozódása.

[21] A bíróság figyelemmel volt a IV. rendű felperes balesetkori életkorára és élethelyzetére, végzős középiskolásként olyan életkorban volt, amikor különösen nagy szüksége lett volna az őt körülvevő felnőtt családtagok támogatására, szeretetének

kifejezésére. Ettől azonban a baleset miatt esedett, mivel a felnőtt családtagok gondoskodását, figyelmét elsősorban a sérült báty rehabilitációs kezelése kötötte le. A felnőtté válás nehézségein átsegítő figyelmet, törődést a család önhibáján kívül nem biztosíthatta neki.

[22] A bíróság kitért arra is, hogy III. rendű felperes súlyos megbetegedése és utóbb bekövetkezett elhalálozása a peradatok szerint nem hozható összefüggésbe a balesettel, azonban ez is negatívan hatott IV. rendű felperes pszichés állapotára. Tény ugyanakkor, hogy az édesanyja ápolásával, támogatásával kapcsolatos fizikai és lelki teher elviselésében a maradandó baleseti sérülést szenvedett testvérétől és az azt gondozó édesapától nem kaphatott olyan mértékű segítséget, amelyre lehetőség lett volna, ha a baleset nem következik be. Mindez magyarázza, hogy a szakértői megállapítás szerint egyfajta infantilizmus jellemzi, továbbá a magára hagyottság érzéséből táplálkozó haragot is érez bátyjával és édesapjával szemben, amely mentális személyiségi torzulást jelent, és ez ugyancsak az egészséghez való jog sérelmét okozza. A bíróság külön hangsúlyozta, hogy nemcsak patológias szintű elváltozás alapoz meg sérelemdíj iránti igényt, az egészségnek fogalmi eleme az általános testi, lelki jólét, harmónia, környezettel való adaptív kapcsolódás, a mindennapok békéje, érzelmi és szociális biztonságérzet. A IV. rendű felperes esetében ilyen mentális egyensúlyhelyzet nem áll fenn, a baleset a családtagok szeretete ellenére a meleg családi légkör, a támogató közeg megszűnését vonta maga után, ez pedig a magánélet, a családi élet olyan súlyos sérelme, ami sérelemdíjra jogosultságot ugyancsak indokolja.

[23] A bíróság a sérelemdíj mértékének megállapításánál mindezekon túl figyelembe vette azt is, hogy a IV. rendű felperesnek káros pszichés következményekkel a jövőben is, akár élete végéig szembe kell néznie. Mindezek alapján a felperes által igényelt sérelemdíj összegére való jogosultságot a bíróság megállapította.

[24] A perköltség-indokolás részeként a bíróság kitért arra, az alperes nem nyilatkozott, hogy az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett. Az illetékmentesség esetében ezért nem volt megállapítható, ez szükségessé tette az arányosított, le nem rótt elsőfokú eljárási illetékben való marasztalását.

Az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[25] A részítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak részbeni megváltoztatását és az általa fizetendő sérelemdíj összegének 1 000 000 forintra történő leszállítását. Személyes illetékmentességre hivatkozással kérte az illetékfizetési kötelezettség alóli mentesítését.

[26] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjaiban jelölte meg. Állítása szerint az elsőfokú részítélet anyagi jogot sért, mivel a bíróság a perben megállapított tényeket kirívóan tévesen mérlegelte a sérelemdíj összegszerűségének meghatározása során. Az ítélet ezért megsértette a Pp. 279. § (1) és (3) bekezdés rendelkezéseit. A sérelemdíjra vonatkozó indokolásában előadta, hogy a IV. rendű felperes sérelemdíja két részből tevődik össze: egyik részről a felperes, mint hozzátartozó követel sérelemdíjat, másrészt pedig saját jogon pszichés károsodásaira tekintettel.

Mindezek mérlegelése mellett sem érheti el a sérelemdíj az elsőfokú bíróság által tévesen megállapított mértéket. Mindösszesen 1 000 000 forint megfelelő kompenzációt nyújt IV. rendű felperes valamennyi személyiségi jogséremlére.

[27] Az illetékmentesség kapcsán alperes előadta, az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontjára történő hivatkozása magában foglalta azon nyilatkozatot is, hogy nem terheli társasági adófizetési kötelezettség. Megjegyezte, a bíróság nem a jogosultság igazolásának, hanem a nyilatkozattételnek a hiányát róta fel. Fellebbezéséhez mellékléként csatolta a hiányolt nyilatkozatot és kérte a személyes illetékmentességének a megállapítását. Kitért arra is, hogy a Gyulai Törvényszék előtt folyamatban lévő, egy másik perben meghozott végzéssel kapcsolatban lefolytatott másodfokú eljárásban az ítéltábla szintén megállapította a személyes illetékmentességet esetében. Így a másodfokú bíróságnak hivatalos tudomása van arról, hogy alperes vállalkozást, jövedelemszerző tevékenységet egyáltalán nem végez, ilyen tevékenység utáni adófizetési kötelezettség fel sem merülhet.

[28] A IV. rendű felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyására irányult. A fellebbezési pertárgyérték után számítottan, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (IM rendelet) szabályai szerint 95 250 forint ügyvédi munkadíjat, mint másodfokú eljárási költségtérítést igényelt. A fellebbezés hiányosságaként róta fel, alperes nem jelölte meg, hogy mely bizonyítékok értékelése során követett el eljárási hibát az elsőfokú bíróság. Nem fejtette ki azt sem, hogy az 1 000 000 forintos nagyságrendű összeg miért elegendő a személyiségi jogséremléi kompenzálására.

[29] A felperesi álláspont szerint ezzel szemben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességében egyaránt értékelte, azokból megfelelő jogkövetkeztetéseket vont le. Hangsúlyozta, hogy a személyiségi jogsérelem alapjaként az egészséghez való jog megsértését és a magánélet, illetve a családban éléshez fűződő jog megsértése is megállapításra került. Mindkét jogsértésre nézve az elsőfokú részítélet a szükséges indokokat tartalmazza. Kérte figyelembe venni, hogy a bíróság egészségsérelemként értékelte a stresszt, a sokkoló állapotot okozó azon körülményt, hogy közvetlen közlelől kellett végig néznie testvérenek súlyos sérülését, emellett testvéreért érzett folyamatos aggodalom is arra vezetett, hogy tartósította ezt a negatív életérzést. Az életminőségét továbbra is tartósan rontja a bűntudat, amit azért érez, mert testvére olyan lehetőségektől van elzárva, amely számára lehetséges.

[30] Idézte az elsőfokú részítélet további megállapításait a személyes veszteség felhalmozódását, a baleset időpontjában fiatal felnőt életkor miatti szükségletek elmaradását illetően. Hangsúlyozta, az elsőfokú részítélet az egészség és a családban élés jogának séremléit sok szempontból megállapította, a jogséremlét tartósnak ítélte. Mindezen szempontok fennálltát alperes nem vitatta. Előadta továbbá, hogy a baleset óta sokat segít a bátyjának, szívesen teszi, de ez megterhelő számára és sok idejét igénybe veszi. Az életét úgy tervezi, hogy a jövőben neki kell gondoskodnia a bátyjáról élete végéig. Mindezen körülmények IV. rendű felperes szerint megalapozzák a 3 000 000 forint összegű sérelemdíjat a balesetkori értékviszonyokra is figyelemmel.

[31] Nem ellenezte az alperes nyilatkoztatását az Itv. 5. § (2) bekezdés előírása szerint.

[32] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre további észrevételeket tett. Ebben hangsúlyozta, a fellebbezése nem hiányos, a sérelemdíj vonatkozásában az elsőfokú részítélet felülmérlegelését kérte, az általa egyébiránt nem vitatott tényállás alapján. A mérlegelés során az elsőfokú bíróság értékelése alá vont tényeket nem támadta, azok súlyát vonta kétségbe, a megállapított személyiségi jogsértéssel ugyanis nem áll arányban a sérelemdíj összege. Előadta továbbá, a bíróság mérlegelés alá vonta a IV. rendű felperes érzéseit, érzelmeit, melyeket eltúlzott súllyal értékelt. Felhívta a figyelmet a szakértő által megállapított konfabulációs hajlamra, mely miatt bár valóltan tényállítás nem történt a IV. rendű felperes részéről, azonban érzelmeinek eltúlzását ez a hajlam felerősítette. Az átlagostól eltérő érzelemintenzitás, növekedés nem értékelhető a károkozó terhére. A sérelemdíj mértékét nem a károsult érzelmeihez kell igazítani, hanem egyfajta objektív zsinórmérték szerint kell meghatározni azt, a személyiségi jogsérelem súlyához igazodva. Alperesi álláspont szerint a károsult patológiás szintet el nem érő intenzív érzelmei a konfabulációs hajlamra tekintettel nem kizárólag a baleset eredménye.

[33] Összegzőként az alperes előadta, az elsőfokú bíróság ugyan helyesen állapította meg a perbeli tényeket, illetve a felperes érzéseit is, ám a megállapított tényeket eltúlzottan értékelte a személyiségi jogsérelem súlyának mérlegelése során, ebből következően indokolt a sérelemdíj mértékének felülmérlegelése.

Az ítéltábla döntésének indokai

[34] A fellebbezés nem alapos.

[35] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen kell meghatároznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen eljárási cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[36] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[37] A jelen esetben az alperes rövid indokolással ellátott, általánosságban mozgó fellebbezési hivatkozása szerint a bizonyítékok mérlegelése során a megállapított tényekből az elsőfokú bíróság nem megfelelő jogkövetkeztetést vont le a sérelemdíj összegszerűségének megállapítása során, így annak felülmérlegelése útján, az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott elsőfokú döntést kérte részben megváltoztatni a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pont szerinti felülbírálati jogkör alkalmazásával. Hivatkozott a Pp. 279. § (1) és (3) bekezdés bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó szabályai megsértésére is.

[38] Helytálló a fellebbezési ellenkérelem annyiban, hogy a hivatkozásokhoz kapcsolódó konkrét mérlegelési hibát nem említi a fellebbezés, és arra sem tér ki, hogy mely bizonyíték értékelése történt helytelenül vagy maradt figyelmen kívül. Az alperes csak a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében jelölt meg olyan perbeli körülményeket IV. rendű felperes vonatkozásában, melyeket álláspontja szerint a bíróság indokolatlanul nagyobb súllyal értékelt a sérelemdíj összegének meghatározása során. Mindezek tükrében az ítéltábla átfogóan, teljes egészét tekintve vizsgálta az elsőfokú bíróság bizonyíték mérlegelési tevékenységét, melyet az elsőfokú részítélet jogi indokolása kellő részletességgel tartalmaz. A részítéletben megállapított tényállás helyessége és a IV. rendű felperes által perben igényelt sérelemdíj jogalapja az alperes részéről nem volt vitatott.

[39] Az elsőfokú bíróság összegszerűség meghatározásához kapcsolódóan kifejtett érdemi indokaival az ítéltábla mindenben egyetért. A részítéletből megállapítható, hogy a mérlegelés a rendelkezésre álló bizonyítékokra teljeskörűen kiterjed, az helyesen, elsősorban a IV. rendű felperes személyes előadásait, valamint a személyére vonatkozóan lefolytatott komplex orvos-szakértői vizsgálat nyomán készült szakértői véleményt tekintette alapul szolgáló érdemi bizonyítéknak.

[40] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által kifejtett indokok megismétlése nélkül – tekintettel arra, hogy azokkal mindenben egyetért – azt kívánja hangsúlyozni, hogy a IV. rendű felperes több személyiségi joga is sérült, mely mindenképpen kihat a sérelemdíj összegszerűségére akként, hogy annak mértéke ezáltal elérheti a több millió forintos nagyságrendet. A tényállásból kiemelendő, hogy egyrészt, mivel személyesen jelen volt a tragikus balesetnél, ahol közeli hozzátartozójának súlyos sérülését kellett átélnie, ez olyan lelki traumát okozott, amely már önmagában a sérelemdíj alapjául szolgál. Az ezt követő, mentális egészséget hátrányosan befolyásoló tartósan elhúzódó állapota is ehhez kapcsolódik, ezért a Ptk. 2:43. § a) pont szerinti egészséghez való személyiségi jogsérelem esetében bekövetkezett, az még jelenleg is fennáll. E körben helyes az az elsőfokú bírói álláspont, hogy patológiás szintű betegállapot nem előfeltétele az egészségsérülés megállapításának, mivel különösen a mentális egészség fogalmi eleméhez tartozik az általános testi, lelki harmónia, a környezettel való kiegyensúlyozott kapcsolat, érzelmi és szociális biztonságérzet, melyek mindegyike sérült a IV. rendű felperes esetében. Ezt a perben beszerzett szakértői vélemény egyértelműen alátámasztotta függetlenül a IV. rendű felperes konfabulációs hajlamától (82. számú szakvélemény 5., 6., 7. pontok).

[41] Mindezeket túl – amint arra az alperesi fellebbezés indokolás V/8. pontja is helyesen kitért – a felperes, mint hozzátartozó is jogosult sérelemdíjra magánéletéhez való személyiségi jogának sérülése miatt, mivel családjával való kapcsolata a balesettel közvetlen ok-okozati összefüggésben óhatatlanul negatív irányban változott. Emellett további elhúzódó

személyiségtorzító hatások is jelentkeztek nála a baleset következtében beállt kedvezőtlen családi körülmények miatt.

[42] A Ptk. külön személyiségi jogként nem nevesíti a teljes családban éléshez való jogot, ezt a magánélethez való személyiségi jog részének tekinti a bírói gyakorlat és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés által nevesített családi élethez fűződő jogra vezeti vissza. Erre épül a Ptk. 2:43. § b) pontjában nevesített magánélethez fűződő személyiségi jog, mely magában foglalja azt is, hogy minden embernek joga van a családi élethez, a teljes családban éléshez, továbbá a családi élet tiszteletben tartásához fűződő jog szabad érvényesítésére. A teljes családban éléshez való jog alapja, az a családi köteléken alapuló szoros érzelmi, bizalmi kapcsolat, amely egy adott család tagjai között fennáll, amelyre jellemző egymás támogatása, segítése, a lelki kötődés és a családi kötelék által nyújtott érzelmi biztonság (Kúria Pfv.III.20.606/2018/4., Kúria Pfv.III.20.775/2019/4. számú eseti döntések). A perbeli baleset következtében a IV. rendű felperes szempontjából joghátrányként következett be a családi egyensúly, harmónia megbomlása, melyet ő úgy élt meg, hogy kevesebb szülői törődést kapott a kialakult helyzet miatt, mivel testvére maradandó sérülése jelentős többlet terhet és elfoglaltságot jelentett a szülők számára. A testvér maradandó egészségkárosodása a család életére jelentősen hátrányos hatást gyakorolt, melynek testvérként elszenvedője a mai napig a IV. rendű felperes is. Személyes nyilatkozatából kitűnt, hogy a testvérével szoros a lelki kapcsolata, hozzá magas szintű érzelmi kötődése van, mely számára, mint közeli hozzátartozó számára még nehezebben elviselhetőbbé tette a baleseti egészségkárosodást. Mindezen objektív-alapú mérlegelési szempontokat kiemelve, az elsőfokú bíróság érdemben helyes és a Pp. 279. § (1) bekezdés előírásának mindenben eleget tevő bizonyíték-mérlegelését elfogadva az ítéltábla is arra a jogkövetkeztetésre jutott – különösen a több irányú személyiségi jogsérelmek fennálltára tekintettel –, indokolt a jelentősebb mértékű sérelemdíjra való jogosultság IV. rendű felperes esetében.

[43] A kifejtettekre tekintettel a helytálló tényállást megállapító és okszerű mérlegelésen alapuló elsőfokú részítéletet az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta, az alperes eljárási illetékben való marasztalása kivételével.

[44] Utóbbi rendelkezés azért nem helytálló, mert az alperes közismerten gyakran perben álló, a 2011. évi CLXXV. tv. hatálya alá tartozó olyan jogi személy, melyről köztudomású, hogy vállalkozási jövedelemszerző tevékenységet nem végez, így nyilvánvalóan ilyen jellegű adófizetési kötelezettsége sem merül fel. Ez a bíróságok számára külön alperesi nyilatkozat hiányában köztudott kell, hogy legyen. Ennek megfelelően az 1990. évi XCIII. tv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján minden esetben mentesül a peres eljárási illeték megfizetése alól. Az ítéltábla ezért mellőzte az alperest illetékfizetésre kötelező ítéleti rendelkezést, és a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a fellebbezési illetékre is kiterjedően megállapította, hogy az az állam terhén marad.

[45] A személyes illetékmentesség nem terjed ki a perköltségfizetési kötelezettségre, ezért az eredménytelenül fellebbező alperes a jogi képviselővel eljár, fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő IV. rendű felperes másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére köteles [Pp. 83. (2) bekezdés]. Az ügyvédi munkadíj összegét az IM rendelet szabályai szerint helyes összegben megjelölt perköltségigény szerint határozta meg az ítéltábla.

Szeged, 2023. február 24.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró